

แนวทางการบริหารหลักสูตรปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4
ในสถานศึกษาเครือข่ายการศึกษาสมุย 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*

A GUIDELINE FOR CURRICULUM ADMINISTRATION FOR EARLY
CHILDHOOD DEVELOPMENT BASED ON SANGAHAVATTHU IV IN SAMUI 1
NETWORK SCHOOL UNDER SURATTHANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

กนกวรรณ อยู่สกุล, บุญเลิศ วีระพรกานต์*, พระครูเขมธรรมโฆสิต, อภิจักร์ ณ นคร
Kanokwan Yusakul, Boonlert Weeraponkan*, Phrakhruekhemthammakosit, Apichit Na Nakhon

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

*Corresponding author E-mail: lert2502@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2) ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 และ 3) นำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 จำนวน 15 คน และผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินแนวทาง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) และประเมินแนวทางในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ผลการวิจัยพบว่า:

1. สภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยยังประสบปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในกระบวนการ ด้านงบประมาณ เวลา และบุคลากรที่จำกัด ทำให้การจัดทำ นำไปใช้นิเทศติดตาม และพัฒนาหลักสูตรขาดความต่อเนื่องและไม่ครอบคลุม ครุมีภาระงานมาก ขณะเดียวกัน

* Received March 28, 2026; Revised September 6, 2026; Accepted September 12, 2026

ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนยังไม่เต็มที่ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทและพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า แนวทางมีลักษณะเป็นแนวทางเชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้จริง โดยบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เข้ากับกระบวนการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การนำหลักสูตรไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร และ 5) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยทุกขั้นตอนยึดหลัก ทาน ปิยาวจา อตถจริยา และสมานัตตตา เป็นแนวปฏิบัติในการสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วม เพื่อให้การบริหารหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบในการดำเนินงาน

3. การนำเสนอและประเมินแนวทาง พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในสถานศึกษา

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารหลักสูตร, หลักสูตรปฐมวัย, หลักสังคหวัตถุ 4

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the current conditions of early childhood curriculum administration; 2) investigate guidelines for early childhood curriculum administration based on the Four Principles of Sangahavatthu; and 3) propose and evaluate the guidelines for early childhood curriculum administration based on the Four Principles of Sangahavatthu. This study employed a qualitative research approach. The key informants consisted of 15 school administrators and early childhood teachers in Samui Educational Network 1, and 8 experts participating in a focus group discussion. The research instruments included an interview form and a guideline evaluation form. Data were collected through interviews and a focus group discussion and analyzed using inductive analysis. The guidelines were evaluated in terms of appropriateness, feasibility, and usefulness.

The findings revealed that:

1. The current conditions of early childhood curriculum administration encountered limitations in budget, time, and personnel. As a result, curriculum development, implementation, supervision, monitoring, and improvement lacked continuity and comprehensiveness. Teachers had heavy workloads and received

insufficient support. In addition, cooperation from parents and the community was not fully effective, leading to learning management that was not fully aligned with the context and developmental needs of learners.

2. The guidelines for early childhood curriculum administration consisted of five areas: 1) preparation of educational institutions; 2) development of the school curriculum; 3) curriculum implementation in the learning process; 4) supervision, monitoring, and evaluation of curriculum implementation; and 5) curriculum improvement and development. These areas were integrated with the Four Principles of Sangahavattu as operational principles: 1) Dana (giving and sharing); 2) Piyavaca (kind and polite speech); 3) Atthacariya (conducting oneself for the benefit of others); and 4) Samanattata (equality and collaborative participation). The institutions applied these principles systematically in their operational procedures.

3. The results of the presentation and evaluation of the proposed guidelines indicated that all experts agreed that the guidelines were appropriate, feasible, and beneficial for implementation in early childhood curriculum administration in educational institutions.

Keywords: Curriculum Administration, Early Childhood Curriculum, Sangahavattu IV

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ไม่เป็นไปตามวัย โดยเฉพาะเด็กอายุ 0–3 ปีที่มีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้า และเด็กอายุ 3–5 ปีที่อยู่ในสถานศึกษาซึ่งมีมาตรฐานแตกต่างกัน ส่งผลให้คุณภาพการจัดประสบการณ์และการพัฒนาเด็กเกิดความเหลื่อมล้ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยเฉพาะในบริบทของเครือข่ายการศึกษาที่สถานศึกษามีความแตกต่างกันทั้งด้านขนาดทรัพยากร บุคลากร และศักยภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านหลักสูตร ในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาคนและสังคม ทั้งนี้ ช่วงปฐมวัยนับเป็นช่วงสำคัญของการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากเป็นระยะที่สมองและระบบประสาทมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะช่วงแรกเกิดถึง 6 ปี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาการในระยะต่อมา (เยาวพา เดชะคุปต์, 2558) การจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมจึงมีความ

สำคัญต่อการพัฒนาเด็กในระยะยาว หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มุ่งพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ พัฒนาการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) อย่างไรก็ตาม สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากความคาดหวังของสังคมและผู้ปกครองที่ต้องการให้เด็กมีทักษะทางวิชาการตั้งแต่อายุยังน้อย เช่น การอ่านออกเขียนได้ ภาษาอังกฤษ และการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับวัย การขาดการส่งเสริมวินัยเชิงบวก การละเลยการพัฒนาภาษาแม่ และการใช้เทคโนโลยีอย่างไม่เหมาะสม (ธิดา พิทักษ์สินสุข, 2567) ปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการบริหารหลักสูตรและจัดประสบการณ์ที่ยึดพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ และสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

สำหรับเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จากการศึกษาสภาพการบริหารงานหลักสูตรพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ ยังพบประเด็นด้านความร่วมมือของเครือข่าย ความชัดเจนของบทบาทหน้าที่ ภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมองค์การที่แตกต่างกัน ปัจจัยดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคต่อการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การประสานความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา เป็นหลักธรรมที่มุ่งส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูล และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ ความสามัคคี และการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษาในเครือข่าย อันจะช่วยสนับสนุนให้การบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา แนวทางการบริหารหลักสูตรการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักสังคหวัตถุ 4 และเสนอแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 อันจะนำไปสู่การพัฒนาการบริหารหลักสูตรการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และการยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษา 3 ลักษณะ คือ ศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary Investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 5 คนและครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 10 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารหลักสูตร จำนวน 1 คน

ระยะที่ 3 นำเสนอและประเมินแนวทางทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยการประชุมสนทนากลุ่มมีผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งหมดจำนวน 8 คนซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีดังนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษาในเครือข่ายการศึกษาสมุย 2 จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนปฐมวัยนอกเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 จำนวน 4 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 ครอบคลุมกระบวนการบริหารหลักสูตร 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษา 3) การนำหลักสูตรไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้หลักสูตร และ 5) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลัก สังกะหนัตถุ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษา แนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยบูรณาการหลักสังกะหนัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา เข้ากับกระบวนการบริหารหลักสูตรทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้ได้ แนวทางที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ระยะที่ 3 การนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตาม หลักสังกะหนัตถุ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และ แบบประเมินแนวทาง เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และประเมินแนวทางในด้าน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบ ประเมินแนวทางเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของประเด็นคำถาม ความชัดเจนของภาษา และความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การวิจัย โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากนั้นนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทางการ บริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังกะหนัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุญ 1 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศราษฐาฐรธานี เขต 1

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังกะหนัตถุ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังกะหนัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุญ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศราษฐาฐรธานี เขต 1

ระยะที่ 3 นำเสนอและประเมินแนวทางทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตาม หลักสังกะหนัตถุ 4 ใช้การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน โดยใช้แบบประเมินความ เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) และการจัดสนทนา กลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง

และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยวิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเป็นข้อสรุป

ระยะที่ 2 แนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 วิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาเรียบเรียงและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 นำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมาจัดทำแนวทาง

ผลการวิจัย

การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ซึ่งมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาศภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สภาพการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรและวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ครูผู้สอนมีการเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดด้านงบประมาณและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวม

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและบริบทของสถานศึกษา การดำเนินงานดังกล่าวช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งผลให้เด็กได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งการเล่น การสำรวจ และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและชุมชนในการร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ด้านการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พบว่า ครูมีการวางแผนกิจกรรมอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของเด็ก พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเวลา ในการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครู และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษามีการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนและกำหนดแนวทางการนิเทศที่ชัดเจน มีการจัดอบรม เชิงปฏิบัติการและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือและเครื่องมือ ประเมินที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ พัฒนาการของเด็ก เพื่อให้สามารถติดตามผลการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการรับรู้และติดตามพัฒนาการของเด็ก

1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยควรเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และ ชุมชน เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างเพียงพอ ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผล หลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

2. สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมสถานศึกษา มุ่งพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ด้านหลักสูตรและพัฒนาการเด็ก พร้อมจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และทรัพยากรที่เหมาะสม ส่งเสริม ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน โดยบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความพร้อมในการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตร มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน และชุมชน กำหนดเป้าหมายและโครงสร้างชัดเจน เน้นพัฒนาเด็กแบบองค์รวม เปิดโอกาสให้ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพและเหมาะสม

2.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ครูจัดประสบการณ์เรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือ ปฏิบัติจริง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอย่าง เหมาะสม พร้อมสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเท่าเทียม

2.4 ด้านการนิเทศ กำกับ และประเมินผล สถานศึกษามีการนิเทศแบบ กัลยาณมิตร เน้นให้คำแนะนำเพื่อพัฒนาครู ใช้วิธีประเมินหลากหลายตามสภาพจริง และนำผลมา ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความร่วมมือและความโปร่งใส

2.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร มีการรวบรวมข้อมูลจากการสอนและการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และนำเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ โดยบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อยกระดับคุณภาพหลักสูตรอย่างยั่งยืน

3. สรุปผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1

3.1 แนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1) ทานคือ การให้การช่วยเหลือ ผู้อื่น 2) ปิยวาจา คือ การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ 3) อัตถจริยา คือ การเสียสละไม่เห็นแก่ตัว 4) สมานัตตตา คือ การวางตัวให้ เหมาะสมเสมอ

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นว่าแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และ มีความเป็นประโยชน์

อภิปรายผล

การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 อภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า การดำเนินงาน ครบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรในลักษณะเป็น กระบวนการต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยมีการวางแผน เตรียมบุคลากรและทรัพยากร ตลอดจน กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและพัฒนาการของเด็ก ปฐมวัย จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพและเอื้อต่อการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน

ประเด็นสำคัญจากผลการศึกษาพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและการจัดทำหลักสูตร เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานด้านอื่นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเตรียมความพร้อมช่วยให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและมีเป้าหมายร่วมกัน ขณะที่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาช่วยกำหนดทิศทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของเด็กและสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรรณ ประหยัดทรัพย์ และอัจฉรา นิยมภา เรื่องแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า การบริหารหลักสูตรจำเป็นต้องเริ่มจากการเตรียมทรัพยากร บุคลากร และการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีโครงสร้างและระบบการบริหารที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้การเตรียมความพร้อมและการวางแผนมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพของการบริหารหลักสูตร (ปิยวรรณ ประหยัดทรัพย์ และอัจฉรา นิยมภา, 2567) ในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง การเล่น การสำรวจ และการลงมือปฏิบัติ ประกอบกับครูมีการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก สอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรินทร์ สิทธิตัน และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่า การใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยพัฒนาทักษะของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์แบบ Active Learning และ Play-based Learning เป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย (พัชรินทร์ สิทธิตัน และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์, 2564)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล พบว่า เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศเปิดโอกาสให้ครูได้รับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และการสะท้อนผลจากผู้บริหารหรือผู้ร่วมงาน ทำให้สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรสิทธิ์ สร้อยสวัสดิ์ และสินธะวา คามดิษฐ์ เรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ซึ่งพบว่า การนิเทศที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล รวมทั้งการนำผลไปปรับปรุง และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม สามารถยกระดับประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง (อีรสิทธิ์ สร้อยสวัสดิ์ และสินธะวา คามดิษฐ์, 2568) ในส่วนของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาอย่าง

ต่อเนื่องช่วยให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของเด็ก ครอบครัว ชุมชน และสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องนำผลจากการจัดประสบการณ์ การนิเทศ และการประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด ที่เสนอว่าการพัฒนาหลักสูตรควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวาณิช ที่เน้นว่าการบริหารหลักสูตรควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562) เมื่อพิจารณาเชิงวิเคราะห์ พบว่า ผลการวิจัยครั้งนี้มีความโดดเด่นในประเด็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งมีบทบาทต่อความสำเร็จของการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 มีความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในระดับที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ประกอบกับการจัดการศึกษาปฐมวัยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและสถานศึกษา จึงทำให้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายมีความชัดเจนและส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาเด็ก

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกขั้นตอน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารหลักสูตรมิได้เป็นเพียงกระบวนการภายในสถานศึกษา แต่เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตอบสนองต่อความต้องการและความแตกต่างของเด็ก และนำไปสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและยั่งยืน

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่าการบูรณาการหลักธรรมเข้ากับกระบวนการบริหารหลักสูตรทั้ง 5 ขั้นตอน ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาเด็กได้อย่างรอบด้าน ผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล ว่องวาณิช เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า การบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนอย่างองค์รวม (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562) นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรสิทธิ์ สร้อยสวัสดิ์ และสินธะวา คามดิษฐ์ เรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบมีความเหมาะสมในระดับสูง และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครูและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ขั้นตอนการนิเทศ กำกับ ติดตาม

และประเมินผล เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (ธีรสิทธิ์ สร้อยสวส์ดี และสินธะวา คามดิษฐ์, 2568) อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ว่องวาณิช เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ระบุว่าการจัดการนิเทศและการสนับสนุนทางวิชาชีพที่มีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพครูและประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารที่เน้นความสัมพันธ์และการสนับสนุนเชิงวิชาชีพมีบทบาทสำคัญในบริบทการศึกษาปฐมวัย (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562) อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยบางส่วน เช่น แนวคิดของ Glickman et al. ที่มุ่งเน้นบทบาทของการนิเทศและปฏิสัมพันธ์เชิงวิชาชีพเป็นหลัก โดยยังไม่ได้เชื่อมโยงกับหลักคุณธรรมทางสังคมหรือศาสนาโดยตรง (Glickman et al., 2018) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบททางวัฒนธรรมของประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการบริหารและการดำเนินชีวิตจึงทำให้การบริหารหลักสูตรมีมิติด้านคุณธรรมและความสัมพันธ์ทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างเด่นชัด

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยร่วมสมัยในด้านการบริหารหลักสูตรเชิงระบบ การนิเทศ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่มีความแตกต่างในเชิงการบูรณาการหลักธรรม ซึ่งเป็นจุดเด่นที่ช่วยเสริมสร้างทั้งประสิทธิภาพการบริหารและคุณค่าทางสังคม ทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสมดุลและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

3. การนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเครือข่ายการศึกษาสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

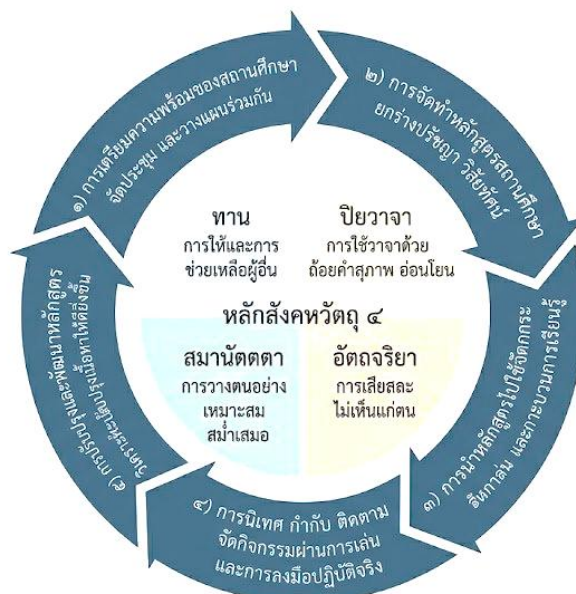
ผลการวิจัยการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากเป็นแนวทางที่บูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เข้ากับกระบวนการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรวรรณ ประโลม เรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มคุณภาพการศึกษานอกระบบเมืองชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสามารถส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา (ภัทรวรรณ ประโลม, 2565) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรสิทธิ์ สร้อยสวส์ดี และสินธะวา คามดิษฐ์ พบว่า การบริหารและการนิเทศที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา (ธีรสิทธิ์ สร้อยสวส์ดี และสินธะวา คามดิษฐ์, 2568) และสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ว่องวาณิช ที่เสนอว่าการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562)

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยบางส่วนตรงที่มีการบูรณาการหลัก-
สังคหวัตถุ 4 เข้ากับทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารหลักสูตรอย่างชัดเจน ในขณะที่งานวิจัย
ส่วนใหญ่เน้นการบริหารเชิงระบบหรือการนิเทศเป็นหลัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของ
สถานศึกษาที่มีความสำคัญกับคุณธรรมและความสัมพันธ์ในองค์กร จึงทำให้แนวทางที่พัฒนาขึ้น
มีลักษณะเฉพาะและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่

โดยสรุป แนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4 ที่พัฒนาขึ้น
มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยร่วมสมัย
ที่เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการจัด
การศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุป

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสังคหวัตถุ 4
ในสถานศึกษาเครือข่ายสมุย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
มีขั้นตอนการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อม
สถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การนำหลักสูตรไปใช้ จัดกระบวนการเรียนรู้
4) การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล 5) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและบูรณาการโดย

นำหลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 1) ทานคือ การให้การช่วยเหลือ ผู้อื่น 2) ปิยวาจา คือ การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ 3) อตถจริยา คือ การเสียสละไม่เห็นแก่ตัว 4) สมานัตตตา คือ การวางตัวให้เหมาะสมเสมอ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปบูรณาการในทุกขั้นตอนของการบริหารหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ ไปจนถึงการนิเทศและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูลและเอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน

2. ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุ 4 โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น การมีส่วนร่วม และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก

3. สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมและกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โดยยึดหลักเป็นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และการสนับสนุนในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

4. ควรนำผลจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรไปวิเคราะห์ และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม ทันสมัย และสอดคล้องกับบริบทของเด็ก และชุมชน โดยใช้หลักปิยวาจาและอตถจริยาในการสะท้อนผลและเสริมพลังการทำงานของครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามหลักสามัคคีธรรมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

3. ควรทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ชุมชนุส
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ธิดา พิทักษ์สินสุข. (2562). วิถีปฐมวัยกระบอบนาคนาคตชาติ. วารสารการจัดการทางการศึกษา
ปฐมวัย, 1(1), 77-89.

- ธีรสิทธิ์ สร้อยสวัสดิ์ และสินธรา คามดิษฐ์. (2568). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดมหาสารคาม. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 9(3), 352-366.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยวรรณ ประหยัดทรัพย์ และอัจฉรา นิยมภา. (2567). แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 11(3), 300-315.
- พัชรินทร์ สิทธิตัน และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์. (2564). การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 10(2), 827-840.
- ภัทรวรรณ ประโลม. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มคุณภาพการศึกษานาอ้อศรีเมืองชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2558). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาบรรณการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564-2570. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์, 30(2), 1-15.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). Supervision and instructional leadership: A developmental approach (10th ed.). Boston: Pearson.

